

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

50. Vtrum sit licitum coniugatis die habitæ copulæ Eucharistiam sumere,
vel sit minus, vel magis expediens? Et docetur ex Sancio, quod habenti
pollutionem nocturnam non est consulendum abstinere ab ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

veniale illam sumere ratione cuiusdam corporalis immunditiæ, nisi aliàs inſer præceptum, aut neceſſitas defendendi honorem, aut ſpecialis deuotio tunc communicandi. Ita ille.

Alibi infra in Ref. 96. §. 2. inter medium & finem. verſ. Secundo.

2. Sed hæc ſententia (vt alibi notauimus) diſplicet Sancio in ſelectis, diſput. 23. nu. 30. vbi ita ait. Qui in pollutionem, ſeu coitum incidit poſt talis facti confeſſionem, non eſt à communione excluſendus, licet peccatum veniale eſſe concedant Nugnus, & Ochagaui ratione corporalis immunditiæ, quibus tamen non credo: imò quanam ratione Concilio Tridentino aduerſari non videatur, percipietur haud difficile: ait enim ſeſſ. 13. c. 7. illum dignè, & ſanctè Euchariftiam ſuſcipere, qui nullius criminis mortalis eſt ſibi conſcius, aut ſi ſit conſcius, dignè accedet ſe per confeſſionem probando. Igitur aſſerere deſeto iam peccato per confeſſionem, adhuc fidelem non eſſe dignum Euchariftiæ ſuſcipiendæ, quia ſi ſuſcipiat, peccatum veniale ſit commiſſurus, aduerſari Concilio videtur manifeſtè, cum ſequatur eum non accedere tunc ſanctè, ac dignè, cum actionem exerceat ex mente horum auctorum intrinſecè malam, & culpabilem. Nec obſtat diſtractio, licet habeatur, cum per penitentiam ſit cauſa, à qua ortum habuit, interrupta, & diſtractio peccatum non erit, dum faciat quis quantum in ſe eſt ad expellendam illam. Hæc omnia Sancius.

3. Vnde à fortiore apparet reſellendum eſſe Nauar. de penitentia, diſt. 6. cap. 1. cui adheret Marſilius in 4. quaſt. 6. art. 6. aſſerentem eſſe peccatum mortale, accedere ad recipiendum ſacramentum Euchariftiæ ante diem integrum poſt quodcumque peccatum mortale, etiam ſi homo ſit de illo contritus & confeſſus.

RESOL. XLIX.

An poſt pollutionem voluntariam, ſi eodem die penitens conſtitatur, faciat contra Conſilium Rubricæ Miſſalis ſumendo Euchariftiam, & peccet venialiter? Ex part. 3. tit. 13. & Miſc. 1. Ref. 65.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in aliis eius prima, & ſecundæ annot.

§. 1. Negatiuam ſententiam docet mordicus Ioannes Sancius in ſelectis, diſp. 23. n. 30. vbi negat in tali caſu contra aliquos Doctores peccatum veniale ad eſſe, quia, ait ille, in Concilio Tridentino ſeſſ. 13. cap. 7. ſtatuitur illum ſanctè & dignè Euchariftiam ſuſcipere, qui nullius criminis mortalis eſt ſibi conſcius, aut ſi ſit conſcius, dignè accedat, ſe per confeſſionem probando. Igitur aſſerere deſeto iam peccato per confeſſionem adhuc fidelem non eſſe dignum Euchariftiæ ſuſcipiendæ, quia ſi ſuſcipiat, peccatum veniale ſit commiſſurus, aduerſari Concilio videtur manifeſtè, cum ſequatur eum non accedere tunc ſanctè & dignè, cum actionem exerceat ex mente horum auctorum intrinſecè malam culpabilem. Nec obſtat in rubrica Miſſalis conſuli, habentem pollutionem nocturnam à celebratione abſtinere, (quòd hercè non conſulit Pontifex vt particularis Doctor, ſed vt caput Eccleſiæ, in quo video aliquos deceptos, nam vt particularis Doctor non poteſt Eccleſiæ vniuerſali regulas præſcribere,) non, inquam, obſtat, nam eſto vt caput rubricam illam tradat, id efficit intra ſphæram probabilitatis, ſicut dum beatificat aliquem Sanctum, vt Eccleſiæ caput munere beatificandi fungitur, & tamen per beatificationem ſolum conſequitur quòd probabilis ſit talem Sanctum in gloria eſſe collocatum. At dicit quis ſe non experiri carnis tentationes à ſe auferri; imò nec minui, quamuis quotidie Euchariftiam ſumat. Quanam ergo ratione Sancti

inquant aduerſus carnis tentationes Euchariftiam maximè proficere? Animaduertat ille non Euchariftiam dari, vt tentationes auferat, ſed vt fortitudinè in habentibus fomitis peccatum. Huc vique Sancius.

2. Sed in tali caſu culpam venialem ad eſſe docet Ioan. de la Cruz in direct. conſcient. p. 2. de Euchariftia, quaſt. 5. dub. 3. Nugnus in 3. parti. quaſt. 50. art. 8. conclud. 10. 11. Ochagaui de ſacramenti. Eucharift. tract. 2. quaſt. 11. n. 5. & nominatim aduerſus Sancium inſurgit nouiſſimè Ioannes de Logo de Sacram. Euchar. diſp. 15 ſect. 1. n. 4. omnino videndus.

3. Cauendum eſt etiam ab illis verbis à Sancio enunciatis, v. g. Summum Pontificem per beatificationem declarare, quòd probabilis ſit talem Sanctum in gloria eſſe collocatum, quæ quidem verba non demonſtrant certitudinem gloriæ Sancti, & in prima editione non inueniuntur, ſed appoſita ſunt in Additionibus ſecundæ editionis poſt mortem Authoris. Vnde credi poteſt (debeo enim excuſare auerſiſſimum virum) ex aliquo errore interſuſa.

RESOL. L.

Vtrum ſit licitum coniugatis die habitæ copulæ Euchariftiam ſumere, vel ſi minus, vel magis expediat? Et docetur ex Sancio, quòd habenti pollutionem nocturnam, non eſt conſulendum abſtinentiæ ab Euchariftia ſuſcipiendâ, præſertim ſi cauſa non ſit voluntaria, imò etiam ſi fuiſſet voluntaria, vel ſi ſi cauſam aliquis nocturnam commiſiſſet, & ab ea conſiteretur? Etiamque inſertur inualidum eſſe votum de non communicando die habitæ copulæ? Et an ſuppoſito, quòd quis nollet curare diſtractionem expellere, non eſt ſuum conſilium non communicare? Ex part. 3. tit. 6. & Miſc. 2. Ref. 71.

§. 1. Etiam copulam nocte ſaltem antecedente non recipere Euchariftiam, docent 20. Doctores, quos citat, & ſequitur Sanchez de matrim. n. 119. diſp. 13. n. 4. & 5. quibus ego addo Salazar, inſignem Theologum Societatis in tract. de freq. communic. §. 1. & ſeq. & non pauci aſſerunt eſſe peccatum veniale accedere ad Euchariftiam ſuſcipiendam die habitæ copulæ.

2. Non reticendam tamen contrariam ſententiam docere Sancium in ſuis ſelectis, diſp. 23. per totam vbi ait primò, eſt conſulendum ſit coniugatis à copula abſtinere, vt Euchariftiam ſuſcipiant, dato tamen quòd à copula non abſtinerint, non eſt illis conſulendum, quòd non communicent, ſed potius eſt contra, quia ex communione maxima bona nalcuntur. Et hoc procedit, etiam ſi coniugati copulam habuiſſet, cauſa voluptatis, non enim ſunt diſſuadendi à communione, quamuis melius egiſſent, ſi à copula abſtinent, nec ex hoc datur illis occaſio à copula non abſtinenti, nam ſemper conſulendum eſt ab illa abſtinere ob reuerentiam Sacramenti. Secundo docet quòd habenti pollutionem nocturnam non eſt conſulendum abſtinere ab Euchariftia ſuſcipiendâ, præſertim ſi cauſa non fuiſſet voluntaria, imò etiam ſi fuiſſet voluntaria, vel fornicationem aliquis nocte commiſiſſet, & ab ea conſiteretur vero dolore ſancti criminis penitendo, conſultius ager communicatio, quàm non, cum ex communione gratiæ ſacramentalis, auxilia ad præcauenda peccata, remiſſionem venialium, & alia nobis occulta bona conſequeretur ille, ex abſtinentia verò ſolum meritum reuerentia. Tertio inſert Sancius inualidum eſſe votum

de non communicando die habitae copulae, quia est de minori bono. Quare sanum consilium esse distractionem mentis expellere curare ad deuotius sacram Eucharistiam suscipiendam; at supposito quod quis nolit curare distractionem expellere, non est sanum consilium non communicare, quia tunc gratia sacramentali, & aliis fructibus priuaretur, & alias distractiones perseuerarent, & quia cum illa communicare non est peccatum, nec veniale irreligiositas. Ex his omnibus apparet, quod siue coniugatis perierint, siue reddiderint debitum, consultius agent communicando quam abstinendo, supposito, quod a copula non se retraxerunt; quamuis melius egissent, si a copula abstinuissent in ordine ad suscipiendam Eucharistiam. Et haec omnia asserit Sanctus ubi supra, sed an probabiliter, remitto me iudicio aliorum, ego enim primam sententiam sequor.

RESOL. LI.

An sit culpa venialis eodem die communionis ad uxorem accedere voluptatis causa? Et an sit culpa venialis accedere ad Eucharistiam post pollutionem, aut copulam carnalem, quam aliquis absque peccato mortali passus fuerit, vel habuerit? Et an saltem sit peccatum veniale accipere Eucharistiam absque alia iusta causa post pollutionem voluntariam, aut fornicationem noctis praecedentis, etiam confessione praemissa? Et quid, si adest menstruum, aut lepra? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 34. alias 33.

Sup. hoc in Ref. leg. S. 1. Negatiuum sententiam, & bene docet ex Sanchez Pater Tamburinus opus. de Eucharist. cap. 3. § 6. n. 8. Nec obstat dicere, esse regulariter veniale accedere ad Eucharistiam post copulam exactam ob delectationem: ergo per ipsum debet esse etiam veniale accedere ex voluptate ad uxorem, post accessum ad Eucharistiam: pat enim irreuerentia apparet vtrique, vel certe vtrique nulla. Respondeo negando adesse parem rationem: nam copula habita ex delectatione solet afferre, vt ibidem diximus ex eodem Sanchez, mentis hebetudinem, magnamque distractionem, quae voluntaria distractio in bona sententia superius allata, ab eo qui communicat propter reuerentiam fugienda est; at, peracta iam communione, mentem ad alia negotia sponte distrahere non prohibemur. Ita Tamburinus. 2. Sed nouissimè Bernal de Sacram. disp. 43. sect. 1. n. 1. plus docet, nempe nullam esse culpam etiam venialem accedere ad Eucharistiam post pollutionem, vel copulam carnalem, quam aliquis absque peccato mortali passus fuerit, vel habuerit. Quauis enim aliqui cum Suarez disp. 68. sect. 2. censent regulariter, esse culpam venialem post actum coniugalem ex nimia concupiscentia habitum, eadem die communicare. Rectius tamen alij, cum Valquez quest. 77. art. 7. in commentario, id negant, propter adductam rationem, & addere possumus, quia alioquin etiam peccati venialis damnandus esset, qui post cibum, aut potum per nimiam venialem concupiscentiam nocte praecedente sumptum, Eucharistiam sumeret. Hucusque Bernal, qui etiam addit, quod nec est grauis obligatio abstinendi à communione post maculam corporalem peccato mortali contractam, v.g. pollutionem voluntariam, aut fornicationem, nisi Confessarius communionis dilationem iniungat. Ratio prioris partis est, quia simpliciter accedit ad Eucharistiam dignè, seu non indignè, qui accedit in gratia. Ratio alterius partis est, quia iustae possunt subesse causae, propter quas Confessarius eam dila-

tionem prudenter praecipiat, vt in poenam praeteritae culpae, vel in praeseruationem ab imminente, &c. Cui etiam adde Angelum Possentium in Summula de sacram. Euchar. tit. Eucharistia sumptio à coniugatis, & fornicariis n. 2. & Leandrum, de Sacrament. tom. 2. tract. 7. disp. 6. quest. 3. 4. & 5. vbi quaerit, An saltem sit peccatum veniale accipere Eucharistiam absque aliqua iusta causa, post pollutionem mortalem, etiam confessione praemissa. Et respondet negatiuè cum Coninch, Hurtado, & aliis, addens non bene dixisse Lugum, hanc sententiam grauissimis Doctores fulcitam, esse singularem, & falsam. Deinde quaerit, an sit peccatum veniale accedere ad Eucharistiam ipso die habitae coniugalis copulae, causa voluptatis exercita: & respondet negatiuè. Et tandem quaerit, an saltem sit consulendum coniugatis vt ipso die habitae copulae Eucharistiam non recipiant. Et respondet: quod licet consulendum sit coniugatis, vt nocte praecedente communionem à copula abstineant, (vt in hoc bene omnes DD.) dato tamen, quod non abstinuerint, non est consulendum illis, quod non communicent, si alia non ad sit causa. Quia suscipere Eucharistiam eo die, quo habita est copula, nullum est peccatum, vt quest. 4. est habitum: ergo. Sic Sanctius disput. 23. per totam, Medina, & Marcilla apud ipsum. Sic etiam ex parte D. Gregor. respons. 10. ad interrog. D. Augustini, & refertur in cap. vir cum propria 33. quest. 4. vbi sic dicitur: Si quis sua coniuge, non cupidine voluptatis captus, sed solum liberorum creandorum gratia vitur de sumendo Corporis Domini, Sanguinisque mysterio, suo est relinquendus iudicio: Quia à nobis non debet prohiberi accipere. Vbi Gloss. vrf. prohiberi, ait, id est, dissuaderi: & cum hac limitatione hanc nostram sententiam docet Sanchez cum aliis, plusquam viginti Doctores pro opposita sententia Dianæ citatis. Et in hanc sententiam inclinat Egidius loco cit. Haec Leandrus.

3. Sed de his omnibus quaestionibus remitto me ad ea, quae alicubi docui: non deseram tamen hic apponere quae post haec scripta inueni apud Dicastilum de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 9. dub. 14. n. 245. vbi me citato, sic ait: Non me latet, Auctores non paucos sentire, eum, qui peccatum carnale commisit, vt fornicationis, aut pollutionis, debere per aliquod temporis spatium, vt per diem abstinere sub veniali à communione, etiam praemissa confessione, nisi ad sit iusta causa communicandi. Probat, tum quia, qui per aliquod temporis spatium non abstinuit, videtur aliquam irreuerentiam Christo, puritatis, & castitatis auctori, facere; tum, quia, sicut indecens est, vt pollutus accedat ad consuium Principis, ita indecens est, vt carnali peccato pollutus ad tantum Sacramentum accedat; tum, quia huiusmodi non medioeriter solent abstrahere mentem à Diuinis, atque adeò impedire deuotionem, cum qua sumi debet hoc Sacramentum: haec tamen omnes rationes ad summum probant, congruum quiddam esse, non verò obligatorium: nam qui iam confessus, & purificatus accedit, iustus, & amicus Dei, nullam facit irreuerentiam accedendo; nec censetur ad mensam tanti Principis venire pollutus. Idque multo potiori ratione locum habet in pollutione, quae contingit absque vlla culpa, vt si contingit ex daemone suggestionis contra voluntatem patientis, vt auertatur à communione: & in omnibus praedictis locum etiam habet haec doctrina, quando adest iusta causa eodem die communicandi. Quod etiam, vt dixi, seruandum est pro coniugatis. Aliquos refert Vazquez expresse docens, nullum esse peccatum, etiam veniale, qui post nocturnam pollutionem cum pec-

Sup. in Ref. not. praeterita.

Sup. hoc in Ref. praeterita & in aliis eius primae not.

Doctus in Refol. & 56. positus in tribus primis annotationibus huius Ref. Et pro omni contento in hoc §. ibidem, & signanter supra in Ref. 48. &c.

